

MicrobeBio®

**GIẢI PHÁP BỀN
VỮNG CHO SINH
VẬT NGOẠI LẠI
XÂM HẠI**

VÌ SAO VI SINH VẬT CÓ THỂ KIỂM SOÁT ỐC BƯƠU VÀNG: GIẢI PHÁP BỀN VỮNG CHO SINH VẬT NGOẠI LAI XÂM HẠI

Ốc bươu vàng (*Pomacea canaliculata*), thường được gọi đơn giản là ốc bươu vàng, là một trong những loài sinh vật ngoại lai xâm hại nguy hiểm nhất đối với hệ sinh thái nông nghiệp trên toàn cầu. Có nguồn gốc từ Nam Mỹ, loài ốc này đã lan rộng sang châu Á, châu Âu và một số khu vực Bắc Mỹ thông qua hoạt động buôn bán thủy sinh cảnh và du nhập ngoài ý muốn.

Trong ruộng lúa, ốc bươu vàng ăn trụi mạ non và cây mới cấy, gây thiệt hại năng suất nghiêm trọng – có thể lên tới 50% trong những vụ nhiễm nặng. Các biện pháp truyền thống hiện nay chủ yếu dựa vào thuốc diệt ốc hóa học, tuy mang lại hiệu quả nhanh nhưng tiềm ẩn nhiều rủi ro cho sinh vật không mục tiêu, chất lượng nước và sức khỏe con người.

Giải pháp thay thế đang được khoa học chú ý mạnh mẽ chính là vi sinh vật – các vi khuẩn và nấm có khả năng kiểm soát ốc bươu vàng một cách tự nhiên, chọn lọc và thân thiện với môi trường. Bài viết này phân tích vì sao và bằng cách nào vi sinh vật có thể kiểm soát hiệu quả ốc bươu vàng, dựa trên các nghiên cứu khoa học gần đây và ứng dụng thực tiễn trong sản xuất.

MỐI ĐE DỌA TỪ ỐC BƯƠU VÀNG

Ốc bươu vàng sinh trưởng mạnh trong môi trường ngập nước. Chúng đẻ các ổ trứng màu hồng tươi phía trên mặt nước, mỗi ổ có thể nở ra hàng trăm ốc con. Một con cái có thể đẻ hơn 2.000 trứng mỗi năm, khiến quần thể bùng phát rất nhanh.

Trong ruộng lúa, ốc cắn ngang thân mạ ngay sát gốc, làm chết cây mới cấy và gây thất thu nghiêm trọng. Không chỉ gây hại nông nghiệp, ốc bươu vàng còn là vật chủ trung gian của ký sinh trùng *Angiostrongylus cantonensis* – tác nhân gây viêm màng não tủy bạch cầu ái toan ở người.

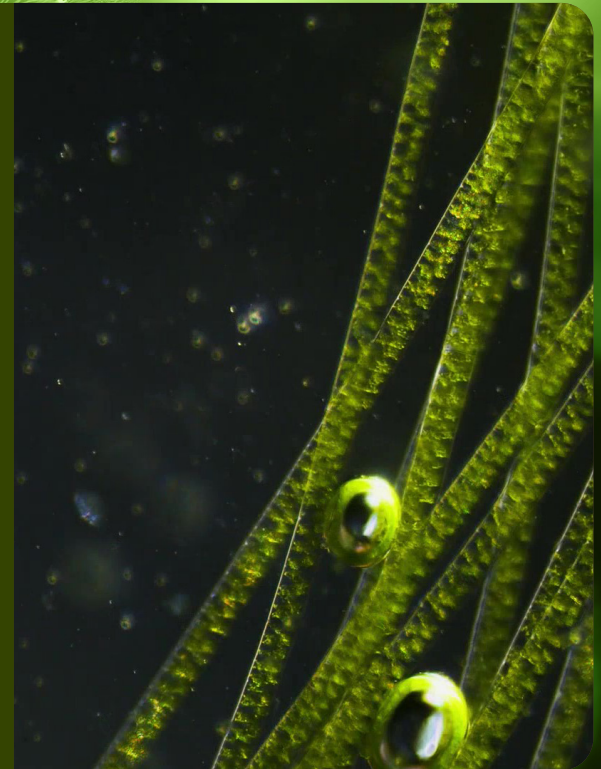
Việc sử dụng hóa chất lâu dài dẫn đến kháng thuốc, ô nhiễm môi trường nước và suy giảm đa dạng sinh học. Kiểm soát sinh học, đặc biệt bằng vi sinh vật, giúp giải quyết các vấn đề này nhờ tác động chọn lọc và không gây hại diện rộng.

VI SINH VẬT – “CHIẾN BINH” SINH HỌC TRONG KIỂM SOÁT DỊCH HẠI

Vi sinh vật kiểm soát sinh vật gây hại thông qua nhiều cơ chế: gây nhiễm, tiết độc tố, phá vỡ vòng đời và làm suy yếu hệ miễn dịch. Đối với ốc bươu vàng, hai nhóm tác nhân quan trọng nhất là:

- Tuyến trùng gây bệnh côn trùng (EPN) mang vi khuẩn cộng sinh
- Nấm gây bệnh sinh học (EPF)

Ốc bươu vàng có cơ thể mềm, sống trong môi trường ẩm và tập trung thành quần thể, khiến chúng đặc biệt nhạy cảm với sự xâm nhập của vi sinh vật. Khác với thuốc hóa học, vi sinh vật có thể tồn tại trong môi trường, tạo hiệu quả kiểm soát dài hạn và dễ tích hợp trong các chương trình quản lý dịch hại tổng hợp (IPM).

TUYẾN TRÙNG GÂY BỆNH VÀ VI KHUẨN CỘNG SINH

Một trong những chiến lược vi sinh hiệu quả nhất là sử dụng tuyến trùng gây bệnh (EPN) – những sinh vật cực nhỏ mang theo vi khuẩn gây chết trong ruột. Các giống như *Steinernema* và *Heterorhabditis* chủ động tìm vật chủ, xâm nhập qua miệng hoặc lỗ hô hấp.

Khi vào cơ thể ốc, tuyến trùng giải phóng vi khuẩn cộng sinh như *Xenorhabdus* hoặc *Photorhabdus*. Các vi khuẩn này sinh sôi nhanh chóng, tiết ra độc tố và enzyme, gây nhiễm trùng huyết, khiến ốc chết trong vòng 48–72 giờ. Sau đó, tuyến trùng sử dụng mô bị hóa lỏng làm thức ăn, sinh sản và tiếp tục chu kỳ lây nhiễm.

Nghiên cứu tại Thái Lan cho thấy một chủng EPN bản địa có thể gây tỷ lệ chết rất cao trên ốc bươu vàng, trong đó vi khuẩn cộng sinh là tác nhân chính. Sau nhiễm, hệ miễn dịch của ốc bị suy yếu do thay đổi protein và hoạt tính enzyme. Các thử nghiệm ngoài đồng cho thấy EPN có thể giảm quần thể ốc tới 80%, đặc biệt khi xử lý trứng và ốc non – rất phù hợp cho ruộng lúa ngập nước.

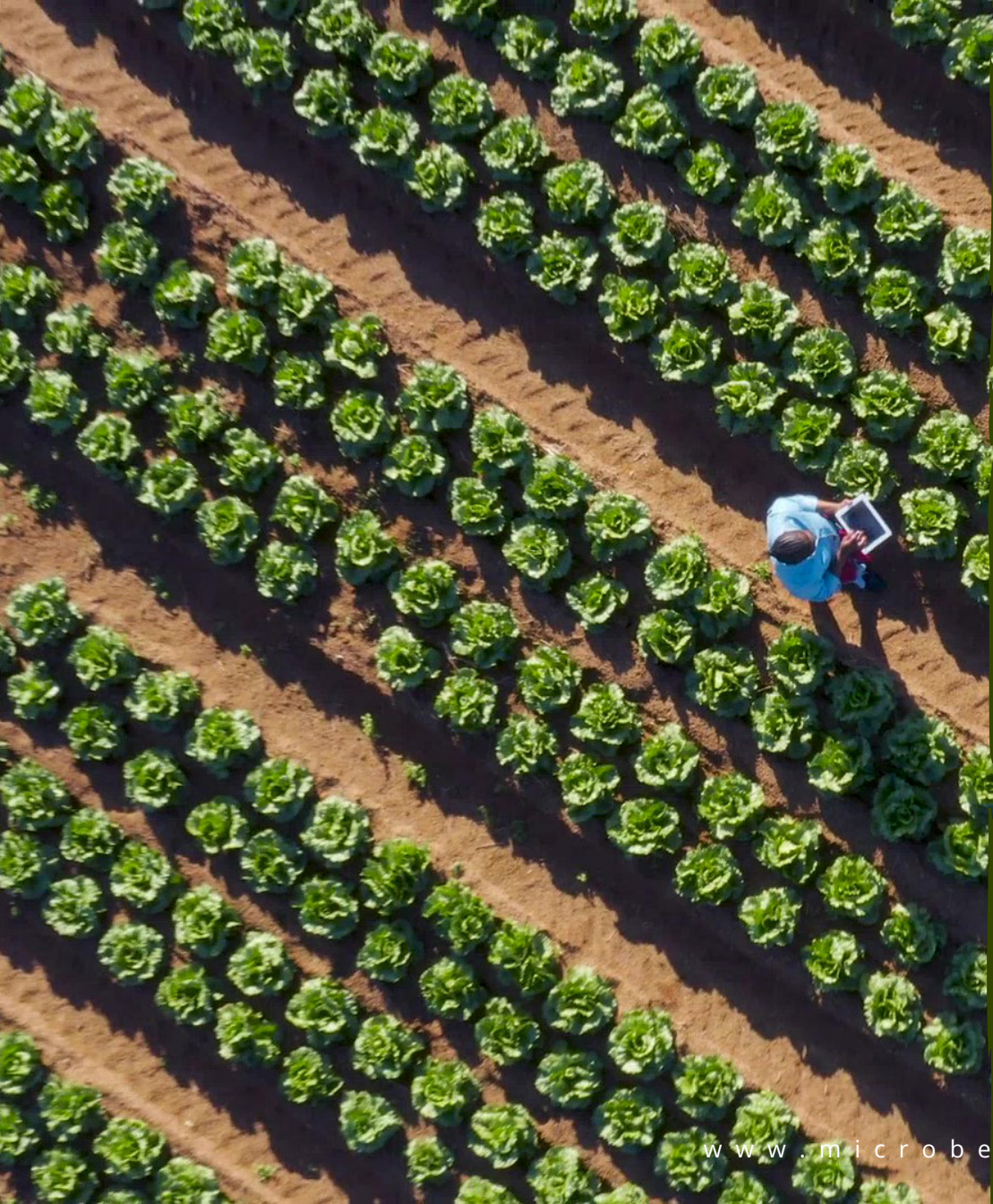

NẤM GÂY BỆNH SINH HỌC – “SÁT THỦ THÀM LẠNG”

Các loài nấm như *Metarhizium anisopliae* và *Beauveria bassiana* cũng là công cụ kiểm soát sinh học hiệu quả. Bào tử nấm bám vào vỏ hoặc da ốc, nảy mầm trong điều kiện ẩm ướt – môi trường lý tưởng của ruộng lúa.

Sợi nấm xuyên qua lớp biểu bì, xâm nhập vào bên trong, hút dinh dưỡng và tiết độc tố, làm rối loạn chuyển hóa và gây suy đa cơ quan. Ốc chết sau vài ngày, và xác ốc trở thành nguồn phát tán bào tử mới, giúp mở rộng hiệu quả kiểm soát.

Nhiều nghiên cứu cho thấy *M. anisopliae* có hoạt tính diệt ốc rất mạnh, với tỷ lệ chết lên đến 90% trong điều kiện phòng thí nghiệm. Một số chủng còn có tác dụng diệt trứng, ngăn ốc nở. Ưu điểm của nấm là dễ sản xuất, dễ phun xịt, an toàn cho côn trùng có ích và động vật máu nóng. Khi kết hợp với quản lý nước và biện pháp canh tác, hiệu quả càng được nâng cao.

GIẢI PHÁP VI SINH THƯƠNG MẠI

Các sản phẩm như MicrobeBio là ví dụ điển hình cho việc ứng dụng vi sinh vào thực tế. Phân bón sinh học này chứa các chủng vi sinh chọn lọc có khả năng tác động lên ốc bươu vàng ngay từ giai đoạn trứng.

Vi sinh vật tấn công lớp biểu bì và hệ tiêu hóa của ốc, tiết enzyme làm ức chế sinh trưởng, ăn mòn và sinh sản. Khi sử dụng qua đất hoặc phun, MicrobeBio vừa kiểm soát dịch hại, vừa cải thiện sức khỏe đất, tăng vi sinh có lợi, nâng cao khả năng hấp thu dinh dưỡng và sức chống chịu của cây trồng.

Nông dân ghi nhận giảm mạnh phụ thuộc hóa chất và tăng năng suất. Việc sử dụng liều cao trong năm đầu giúp dập dịch hiệu quả, sau đó duy trì ổn định bằng liều thấp hơn.

ƯU ĐIỂM VÀ THÁCH THỨC

Kiểm soát bằng vi sinh có nhiều lợi thế:

- Phân hủy sinh học, không tồn dư
- Hạn chế hình thành kháng thuốc
- Bảo vệ đa dạng sinh học
- Phù hợp với IPM và nông nghiệp tái tạo

Đặc biệt trong bối cảnh biến đổi khí hậu khiến ốc bươu vàng phát triển mạnh hơn, giải pháp vi sinh giúp giảm áp lực môi trường và bảo vệ nguồn nước.

Tuy nhiên, hiệu quả phụ thuộc vào nhiệt độ, độ ẩm và điều kiện đất. Tuyến trùng hoạt động tốt dưới 30°C, trong khi nấm cần ẩm độ cao. Thời điểm xử lý rất quan trọng, ưu tiên trứng và ốc non. Việc nhân nuôi, tuyển chọn chủng đặc hiệu vẫn cần nghiên cứu liên tục.

TƯƠNG LAI KIỂM SOÁT DỊCH HẠI BẰNG VI SINH

Vi sinh vật có thể kiểm soát ốc bươu vàng vì chúng khai thác chính những điểm yếu sinh học tự nhiên của loài này, một cách chính xác và bền vững. Từ tuyến trùng mang vi khuẩn cộng sinh, nấm gây bệnh, đến các chế phẩm thương mại, vi sinh vật đang chứng minh hiệu quả vượt trội.

Trong bối cảnh áp lực từ sinh vật ngoại lai ngày càng gia tăng, kiểm soát sinh học bằng vi sinh không chỉ là giải pháp mới – mà là giải pháp bắt buộc cho nông nghiệp bền vững. Với sự tiến bộ của khoa học, vi sinh vật hoàn toàn có thể đảo ngược thế cờ trước ốc bươu vàng, bảo vệ mùa màng và hệ sinh thái lâu dài.

GROW CLEANER. GROW STRONGER. GROW WITH MICROBEBIO.

#MicrobeBioX1 #NematodeControl #SoilHealth
#BiologicalFarming #RegenerativeAgriculture
#MicrobialDefense #RootProtection
#SustainableFarming #EcoFriendlyAgriculture
#PlantImmunity

*THIS REVIEW WAS SUPPORTED BY
MICROBEBIO. FOR INQUIRIES,
VISIT WWW.MICROBEBIO.COM.*

A photograph of a strawberry field with rows of plants and ripe red strawberries. The background is slightly blurred, focusing on the foreground plants.

MicrobeBio®

www.microbebio.com
info@microbebio.com

A photograph of various fresh vegetables including lettuce, bell peppers, and tomatoes, with a head of garlic on the right side.

©Microbebio 2025 - All Rights Reserved